

Stroje neničí. Stroje tvoří, ovšem za předpokladu, že mají nad sebou natolik pevnou ruku, aby je dokázala ovládnout.

RIVEGO, MURALISTA STARÉ ZEMĚ

Erasmus považoval společenskou hierarchii mezi umírajícími a zoufalými lidskými bytostmi za fascinující, dokonce zábavnou věc. Jejich reakce patřily k experimentálnímu procesu a výsledky mu připadaly nesmírně hodnotné.

Robot procházel po chodbách svého pečlivě vedeného laboratorního zařízení na Corrinu a luxusní karmínový plášť za ním vlál. Ten oděv byla pomůcka, kterou si Erasmus vymyslel, aby si dodal důstojnějšího vzhledu. Jeho oběti v uzavřených celách si té parády bohužel nevyšímaly, zaměstnávaly se jen svým utrpením. S tím se nedalo nic dělat. Lidé už zkrátka byli takoví, těžko se dokázali soustředit na záležitosti, které se jich bezprostředně nedotýkaly.

Vysoce zaklenuté prostory laboratoře postavily před desítkami let oddíly výkonných robotů podle Erasmových přesných pokynů. Početné dokonale vybavené místnosti – každá naprosto izolovaná a sterilní – obsahovaly všechno, co ke svým experimentům potřeboval.

Nezávislý robot pokračoval v pravidelné inspekční obchůzce. Míjel plaskleněná okna uzavřených cel, v nichž ležely na postelích připoutané nakažené testovací objekty. Některé exempláře už blouznily, byly v deliriu, vykazovaly symptomy nákazy retrovirem, jiné byly jen vyděšeny. Měly k tomu vážné a racionální důvody.

Testování nákazy bylo už skoro hotovo. Míra úmrtnosti vykazovala třiačtyřicet procent – to sice zdaleka nebylo perfektní, přesto však šlo o nejsmrtelejší virový organismus v zaznamenané lidské historii. Svému účelu to poslouží, a Omnius už nemohl dál čekat. Něco se musí brzo udělat.

Lidské svaté tažení proti myslícím strojům se táhlo už skoro celých sto let a přineslo spoustu zkázy a peripetií. Neustávající fanatické útoky vojsk Džihádu působily říši Synchronizovaných světů nespočetné škody, ničily robotické válečné lodě tak rychle, že je různá vtělení všemysli stěží stačila opravovat. Omniův postup se neodpustitelně zastavil. Omnius nakonec začal požadovat nějaké řešení. Příímý vojenský konflikt se neosvědčil jako dostatečně účinný, a tak se zkoumaly různé alternativy. Například biologická nákaza.

Podle výsledků simulace by byla vynikající zbraní nějaká rychle se šířící epidemie, která by vyhladila lidskou populaci – včetně jejích vojenských sil – zatímco infrastruktura a zdroje by zůstaly pro vítězné myslící stroje netknuté. Poté, co by speciálně vytvořená nákaza vykonala svoje dílo, mohl by Omnius posbírat střepy a uvést lidské systémy znovu do provozu.

Erasmus měl k této taktice jisté výhrady, bál se, že by smrtelná epidemie vyhubila celé lidstvo. Omnius by byl s totálním vyhlazením spokojen, ale samostatný robot po takovém konečném řešení netoužil. Tihle tvorové ho stále dost zajímali – zvlášt' Gilbertus Albans, kterého vytáhl ze špinavých lidských kotců a vychoval jako vlastního. V čistě vědeckém smyslu si Erasmus potřeboval uchovat dostatek organického materiálu pro svou laboratoř a vědecké studie lidské povahy.

Nelze pozabíjet *všechny*. Jenom většinu.

Tihle tvorové však byli pozoruhodně houževnatí. Pochyboval o tom, že by i ta nejhorší epidemie lidský druh úplně vyhladila. Lidé mají zvláštní schopnost přizpůsobit se nepřízni osudu a přestát ji i neobvyklými prostředky. Kdyby se to tak myslící stroje dokázaly také naučit...

Platinou potažený robot si přitáhl přepychové roucho k tělu a vešel do centrální místnosti laboratoře, kde jeho přeběhlík z řad tlulaxských zajatců komponoval dokonalý retrovirus RNA. Myslíci stroje byly sice velice schopné a oddané, ale proměnit Omniův hněv do totálně ničivé akce si vyžadovalo zkorumpovanou lidskou představitelstvem. Žádný robot ani počítač by nedokázal vymyslet tak

strašlivou smrt a destrukci. Chtělo to fantazii mstivého člověka.

V lůžku, které mu zajišťovalo životní funkce, se vrtěl Rekur Van, biologický inženýr a genetik, nyní hanobený po celé Lize vznešených. Mohl pohybovat jen hlavou. Ruce ani nohy totiž neměl. Objímka spojovala zbytek genetikova těla s vyživujícími a odpadními trubicemi. Erasmus se brzy po jeho zajetí postaral o to, aby mu byly odstraněny končetiny, díky čemuž byl teď mnohem zvládnutelnější. Do spolehlivosti měl samozřejmě daleko, na rozdíl od Gilbertuse Albanse.

Robot zformoval na tvarokovové tváři veselý úsměv. „Dobré ráno, Pahýle. Dneska máme spoustu práce. Možná, že dokonce dokončíme základní řadu testů.“

Úzký Tlulaxanův obličej byl ještě ztrhanější než obvykle. Tmavé oči, posazené blízko u sebe, se míhaly jako oči nějakého lapeného zvířete. „To je dost, že ses objevil. Jsem vzhůru už celé hodiny a jen tak zírám.“

„To jsi tedy měl spoustu času vymyslet nějaký významný objev. Už se těším, jak o něm uslyším.“

Zajatec zavrčel nějakou nevybíravou urážku. Pak řekl: „Jak postupuješ v těch pokusech s plazím dorůstáním? Někjaký pokrok?“

Robot se naklonil blíž a zvedl krytí, aby se mohl podívat na holou kůži na jednom zjizveném rameni Rekura Vana.

„Objevilo se tam už něco?“ zeptal se nervózně Tlulaxan. Sklonil hlavu v nepřírozeném úhlu a pokoušel se na pahýlu paže něco zahlédnout.

„Na této straně ne.“

Erasmus prohlédl místo na druhém rameni. „Možná, že je něco tady. Výrazná boule pod kůží.“ Do obou testovacích míst byly injekčně vpraveny různé katalyzátory buněčného růstu s cílem vyvolat regeneraci oddělených končetin.

„Odhadni to ze svých dat, robote. Jak dlouho to bude trvat, než mi zase dorostou ruce a nohy?“

„Těžko říci. Může to být několik týdnů, ale možná i o hodně déle.“ Robot přejel kovovým prstem po bouli

na kůži. „Ale tohle může být něco úplně jiného. Je to načervenalé. Možná je to jenom nějaká infekce.“

„Vůbec mě to nebolí.“

„Mám ti to poškrábat?“

„Ne. Počkám si, až to dokážu sám.“

„Nebud' drzý. Tohle má být přece společné dílo.“

I když výsledky vypadaly docela slibně, tento pokus nebyla robotova priorita. Měl za lubem něco významnějšího.

Erasmus poupravil jeden nitrožilní spoj a nespokojenost, která se zračila v úzké mužově tváři, zmizela. Rekur Van nepochybně procházel jednou ze svých periodických změn nálad. Erasmus ho bude muset bedlivě sledovat a podávat mu léky, aby udržel jeho výkonnost. Možná se mu dnes podaří předejít záchvatu Tlulaxanova vzteku. Některá rána dokázalo Reкура Vana rozčilit cokoliv. Jindy ho Erasmus záměrně provokoval, jen aby viděl, jak bude reagovat.

Ovládat lidi – i tak odporné individuum – byla věda a umění zároveň. Tento pokořený zajatec byl „objekt“ stejně jako kterýkoli jiný člověk, držený v krví skropených otrockých ohradách a celách. I když se Rekur Van rozčilil na nejvyšší míru a jen za pomoci zubů se snažil odervat od svých podpůrných systémů, Erasmus ho vždycky dokázal přimět zase k práci na přípravě epidemie. Ten člověk našťěstí pohrdal lidmi z Ligy ještě víc, než nesnášel své robotické vězňatele.

Před několika desítkami let, během velkého politického pozdvižení v Lize vznešených, se k hrůze a znechucení svobodných lidí provalilo hrozné tajemství orgánových farem na Tlulaxu. Veřejné mínění na planetách Ligy se obrátilo proti genetickým výzkumníkům. Pobouřené davy zdemolovaly orgánové farmy a přiměly většinu Tlulaxanů stáhnout se do úkrytů. Jejich reputace nenapravitelně klesla.

Rekur Van na útěku unikl do Synchronizovaného vesmíru a přinesl s sebou dar, který považoval za nepřekonatelný – buněčný materiál k vytvoření dokonalého klonu Sereny Služebnice. Erasma to ohromilo. Dobře si pama-

toval fascinující rozhovory, které svého času vedl se zajatou ženou. Zoufalý Van byl přesvědčen, že o ni Erasmus bude mít zájem – ale klony, které pak vyvinul, bohužel nenesly nic ze Sereniných vzpomínek, nic z jejího zánícení. Byly to pouze povrchní repliky.

Vedle mdlých klonů však Erasmus přece jen objevil něco zajímavého, a to samotného Rekura Vana – k nemalému zděšení malého mužíka. Nezávislého robota jeho společnost bavila. Konečně tu byl někdo, kdo mluvil jeho vědeckým jazykem, badatel, schopný pomoci mu lépe pochopit nespočetné následky a výzkumné cesty k poznání složitého lidského organismu.

Těch prvních několik let se pro Erasma ukázalo být velice těžkým úkolem, dokonce i po odstranění Tlulaxanových končetin. Nakonec se mu obratnou manipulací, pečlivě vedeným systémem odměn a trestů povedlo proměnit Rekura Vana na poměrně plodný experimentální objekt. Situace beznohého a bezrukého muže poněkud připomínala Vanovy vlastní otroky ve falešných orgánových farmách. Erasmovi to připadalo jako báječná ironie.

„Nestál bys o malé pohoštění, abychom se připravili na práci?“ navrhl Erasmus. „Třeba sušené maso?“

Vanovi se rozzářily oči. Byla to jedna z mála radostí, které mu zbyly. Masové sušenky, vyrobené z nejrůznějších laboratorně vypěstovaných organismů, včetně lidských „zbytků“, byly u něj doma na Tlulaxu považovány za velikou lahůdku. „Nakrm mě, nebo už pro tebe nebudu pracovat.“

„Tím mi vyhrožuješ dost často, Pahýle. Jsi připojený k nádobám s živnými roztoky. I když odmítneš jíst, nedostatkem trpět nebudeš.“

„Chceš, abych spolupracoval, ne jen to, abych přežil – a jinak jsi mi toho k vyjednávání moc nenechal.“ Tlulaxanův obličej se zkroutil v grimase.

„No dobře. Masové sušenky!“ zavolal Erasmus. „Čtyřručko, postarej se o to.“

Přikvačil jeden ze zvláštních laboratorních asistentů a ve čtyřech transplantovaných rukách držel podnos, na-

ložený nasládlým organickým pohoštěním. Tlulaxan se v objímce napřímil, aby se podíval na to příšerné jídlo – a na pár rukou navíc, který kdysi patřil jemu.

Erasmus, který do jisté míry ovládal postupy, používané Tlulaxany, transplantoval ruce a nohy bývalého otrokáře svým dvěma asistentům v laboratoři. Pomocí umělých svalů, šlach a kostí upravil končetiny na potřebnou délku. Přestože šlo jen o test a studijní zkušenost, byl pozoruhodně úspěšný. Čtyřručka byl zvláště zdatný při přenášení předmětů. Erasmus doufal, že ho jednoho dne naučí žonglovat, což by mohlo Gilbertuse Albanse docela pobavit. A Čtyřnožka zase dokázal běhat rychle jako antilopa.

Kdykoli Tlulaxan zahlédl některého z těchto dvou asistentů, nelítostně mu to připomenulo vlastní beznadějnou situaci.

Protože Rekur Van neměl ruce, použil Čtyřručka dvě ze svých – zrovna ten pár, který dřív patřil zajatci – a cpal mu masové sušenky do lačných otevřených úst. Van vypadal jako hladové ptáčátko, které loudí po matce červy. Hnědožluté drobký mu padaly po bradě na černý plášť, pokrývající torzo těla. Pár jich spadlo do kádě s živným roztokem, kde se materiál recykloval.

Erasmus zvedl ruku a naznačil Čtyřručkovi, aby přestal. „To zatím stačí. Dostaneš víc, Pahýle, ale nejdřív máme práci. Projdeme si spolu dnešní statistiky úmrtnosti v různých testech.“

Zajímavé je, pomyslel si Erasmus, že se Vorian Atreides – syn zrádného Titána Agamemnona – kdysi pokusil vyhladit Omniovu všemysl podobnými prostředky. Umístil do aktualizací koulí počítačový virus, který pak jeho robotický kapitán Seurat nevědomky rozvážel po planetách. Ale nejen stroje jsou náchylné ke smrtící infekci...

Rekur Van se zašklebil, olízl si rty a pustil se do studia výsledků. Zdálo se, že se mu počty mrtvých zamlouvají. „To je výborné,“ zamumlal. „Ta nákaza je absolutně nejlepší způsob, jak vyvraždit triliony lidí.“